

Мирко Бојић

ДАЉЕ ОД КРАЈА СВЕТА

1

ИЗДАВАЧИ

Библиотека „Милутин Бојић“
РТС Издаваштво

УРЕДНИЦИ

Јовица Кртинић
Драган Инђић

РЕЦЕНЗЕНТИ

Радоман Кањевац
Проф. др Веселин Кљајић
Радован Поповић

ЛЕКТУРА И КОРЕКТУРА

Милена Јаковљевић
Марија Аргакијев

ШТАМПА

Штампарија РТС, Београд

ТИРАЖ

300 примерака

Мирко Бојић

ДАЉЕ ОД КРАЈА СВЕТА

I том

Одабране новинске репортаже с разних меридијана
1963 – 1998

Библиотека „Милутин Бојић“
РТС Издаваштво
Београд, 2023.

ПРЕДГОВОР

Ова књига представља избор репортажа новинара и уредника Мирка Бојића (1932–2020) из разних крајева света објављених у *Политици*, *Илустрованој Политици* и *НИН-у* у вишедеценијском периоду између 1963. и 1998. године. Овај избор је само мали део Бојићевог новинарског опуса, који укључује преко хиљаду текстова о збивањима у свету, Европи, Југославији и Србији, као и преко пет стотина чланака које је објавио као дописник *Политике* из Индије и југоисточне Азије у периоду 1989–1992. Своја искуства, анализе и размишљања о тој земљи објавио је у књизи *Земљо Индијо!*, чије се ново, проширено издање ускоро очекује.

Новинар Мирко Бојић био је и главни и одговорни уредник (1976–1989) наше тада највеће и водеће недељне публикације *Илустроване Политике*. Новинарску каријеру започео је у *Дуги* још као студент. Прву репортажу у *Илустрованој Политици* о колпортерима, „Први читају новине“, објавио је 13. фебруара 1962. Током рада у том недељнику објавио је око 700 репортажа, од којих око 150 из иностранства. Био је први југословенски новинар који је боравио у Кини 1970, један од ретких који је писао из срца Африке током седамдесетих, с Блиског истока, из веома далеких предела Совјетског Савеза као што су Сибир, Камчатка, Чукотка.

Водио је дуг разговор с Мајком Терезом, приликом великог државног празника Кине био је на свечаној трибини с Мао Цедунгом, руковао се с Горбачовим, био на чају код Раџива Гандија, на састанку несврстаних у Африци водио разговор с председником Титом, био у првој групи страних новинара који су посетили нуклеарку у Чернобиљу годину дана после хаварије.

Репортаже у овој збирци јесу из разних крајева света, али нису путописне. У Бојићевим репортажама о одређеним дешавањима путопис је само интегрални део. На пример, његови

текстови из Африке укључују теме као што су састанак несврстаних, највећи светски бокс меч између Мухамеда Алија и Џорџа Формана, учествовање наших предузећа у изградњи путева, брана, хидроцентрала; из Кине – велика парада у Пекингу; из Индије – одлазак Мајке Терезе и убиство Раџива Гандија; из Русије и СССР – репортаже о научној станици на Северном полу, експлоатацији злата у Сибиру, нуклеарном реактору у Чернобиљу; из САД – о куповини ЈАТ-овог путничког авиона, доласку Горбачова на сусрет с Реганом; с Кубе о ребамбарамби.

За најшире образованог интелектуалца и племенитог господина Мирка Бојића новинарство је био аутентични животни стил. Сазнавао је о темама својих репортажа не из радозналости већ с професионалном посвећеношћу, истраживао их широко и дубоко, разговарао с оним учесницима дешавања које је тражио и проналазио пратећи своје познавање прилика и своју интуицију. Сваки саговорник увек је био значајан део неке приче: међу њима су политичари, научници, уметници, градитељи једнако као и мајстори, конобари или возачи. У Индексу имена у овој књизи они су такође равноправно заступљени. Неке од фотографија у овој књизи које потичу из личне архиве показују ту његову приност са саговорницима и лакоћу комуникације без обзира на ком језику би се разговори одвијали – српском, енглеском, руском или шпанском. Неке га приказују у опасним околностима.

Безбројне Бојићеве репортаже сведоче о пишчевој великој храбрости и спремности да се изложи опасности. Једном таквом причом започиње ова књига, причом о томе како се као млад новинар изгубио у Сахари. Налазио се и у прашумским дивљинама, у местима окованим ледом, пловио је у корпи балона над земљом, залазио у руднике дубоко испод земље, био сведок масовних демонстрација, револуција и ратова. Идући тамо где га је репортажа водила, Мирко Бојић је, презирући пуки авантуризам, посвећен новинарству, увек био потпуно предан томе да истражи сваки делић приче.

Аутентичност и апсолутна истинитост које су беспоговорно водиле његово професионално новинарско истраживачко извештавање и писање представљају срж сваке његове појединачне

репортаже. Те његове професионалне, али у исто време и личне особине, поставиле су висок стандард у нашем новинарству. Аутентичност и истинољубивост су му као новинару донеле и висок кредибилитет код огромне читалачке публике тог времена. Бојићев јединствен стил писања – непосредан, брз, живописан – читаоцима лако, јасно и духовито приближава сваку тему.

Вероватно најзначајније питање које поставља ова збирка репортажа јесте шта значи бити новинар. Временски период од преко три деценије друге половине прошлог века који ова књига обухвата показује трајност и значај професионалне репортаже како у аналогном тако и у дигиталном разумевању времена. Временски распон текстова у овој књизи од шездесетих до двехиљадитих година представља дугачак период у светској и домаћој политичкој и друштвеној историји. Истовремено, то је и период постојања високе свести о потреби, па и неопходности придржавања професионалних новинарских вредности и установљених новинарских категорија као што је репортажа.

Током тих неколико деценија које прати ова књига глобални, међународни и домаћи догађаји мењали су се великом брзином, а први који су их сагледавали, истраживали и бележили бивали су новинари. У свакој од својих репортажа, где год да је бивао и о којој год теми да је писао, новинар Мирко Бојић забележио је политички и друштвени тренутак.

Осим оних из личне архиве, фотографије у овом издању су оне које је снимлио Мирко Бојић. Увек је са собом уз бележницу носио свој фото-апарат и снимао. На многим задацима сарађивао је с више фото-репортера, чије су фотографије обично бивале објављене уз његове текстове. Своје фотографије објавио је уз своје репортаже на задацима на којима је био сам, као што су то Северни пол, Туркменистан или Куба.

Књига је подељена на поглавља географски, а не историјски. Ова збирка Бојићевих репортажа садржи поглавља Сахара (1963), Африка (Замбија 1969. и 1970, Заир 1974, Етиопија 1977, Нигерија 1982), Блиски исток (египатско–израелски рат 1973, палестинско питање и Либан 1974), и Азија и Далеки исток (Кина 1970, Индија 1993). У другом тому следе поглавља Русија и СССР

(Сибир 1968, Камчатка и совјетски Северни пол 1976, Владивосток 1977, племе Удега 1977, Чукотка 1981, Черски 1983, Туркменија 1985, Чернобиљ 1987, Перестројка у Москви 1987), Сусрети Горбачов – Реган и Реган – Горбачов 1987. и 1988, САД (1979, 1987) и Куба (1984. и 1988). С обзиром на то да су ово текстови који су у недељним издањима често ишли у наставцима, односно да се Мирко Бојић стално обраћао новом читалаштву, по законима новинарства морао је да у следећој репортажи поново помене неке чињенице из претходне. Све репортаже у овој књизи пренесене су тако да се у потпуности сачува њихова аутентичност. Поред помињаног Индекса личних имена Бојићевих саговорника који се појављују у овим репортажама, у књизи се налази и Индекс географских имена држава, предела, градова, места, села, океана, мора, река.

У редакцији, као и у његовом кабинету код куће, највећи зид заузимала је по једна карта света. На оној код куће, из раних шездесетих, учртавао је разнобојним фломастерима маршруте којима је путовао, а неретко и исписивао називе градова и места који се на огромној, иначе детаљној карти, нису налазили. Те маршруте су, с временом, постале фина мрежа која је прекрила читаву Земљину куглу. На исти начин су и репортаже у овој књизи умрежене, међусобно повезане великим новинарским искуством и списатељским даром Мирка Бојића.

Коначно, ове и овакве књиге не би било без несебичне помоћи, сарадње и великог труда Бојићеве супруге Марине и ћерке Зоје. Од првог дана, откако смо предложили да се Бојићеве репортаже објаве у једном оваквом издању, Марина и Зоја биле су сигуран ослонац и подршка и у много чему су допринеле томе да коначни избор репортажа буде овако заокружен и целовит. Бескрајно им хвала на том кључном доприносу.

Уредништво